

Region Hovedstaden

Forslag til budget 2019 – 2022 -udvalgene

Nye Initiativer
Regional udvikling

**NYE BUDGETFORSLAG
2019-2022
REGIONAL UDVIKLING**

Budget 2019-2022

Nr.	Mio.kr.	Drift			
		2019	2020	2021	2022
REGIONAL UDVIKLING					
8.0	Erhvervs-Vækst- og Forskningsudvalget				
8.1	Fortsættelse af praktikpladsenheden	5,0	5,0	5,0	
8.2	Copenhagen 2021 (Pride)	3,0	3,0	3,0	
8.3	Videreførelse af Cachet, CHI og CHC	18,0			
	I alt Erhvervs-Vækst- og Forskningsudvalget	26,0	8,0	8,0	0,0
9.0	Miljø- og Klimaudvalget				
9.1	Udvikling af økonomisk og bæredygtig håndtering og forureningsfaner	3,0	2,0		
9.2	Energi på tværs 3 - Fossilfri 2035	7,5			
9.3	Fossilfri drift på de regionale lokalbaner	1,0			
9.4	Belyse muligheder for at fremme symbioser i Hovedstadsregionen	3,6			
	I alt Miljø- og Klimaudvalget	15,1	2,0	0,0	0,0
10.0	Trafikudvalget				
10.1	Anlægsinvesteringer på Lokalbanen via midler fra efterregulering fra Movia	60,7		-0,5	-0,7
10.2	Tiltag til øgning af cyklisme i Region Hovedstaden	3,6	3,6	2,1	0,3
10.3	Supercykelstier	3,0	3,0	3,0	3,0
10.4	Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe følgevirkninger af støjforurening	2,0			
10.5	Investeringer i busfremkommelighed	5,1			
	I alt Trafikudvalget	74,4	6,6	4,6	2,6
	I alt Regional Udvikling	115,5	16,6	12,6	2,6

Der er ikke foretaget en vurdering af hvilke konsekvenser, den nye erhvervsfremme aftale har for forslagene. Vurderingen vil blive udarbejdet inden budgetforhandlingerne påbegyndes.

BUDGETFORSLAG 2019-2022
ERHVERVS- VÆKST- OG
FORSKNINGSUDVALGET

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 8.1 Fortsættelse af praktikpladsenheden

Fremsat af: Erhvervs- Vækst- og Forskningsudvalget

Formål og indhold

I august 2012 etablerede den regionale praktikpladsenhed, som en treårig indsats, med en bevilling på 3,3 mio. kr. årligt, i alt 10 mio. kr. Regionsrådet besluttede i forbindelse med budgetaftalen for 2015, at forlænge praktikpladsenhedens indsats til og med 2018 med en bevilling på 6,5 mio. kr. årligt, i alt 26 mio. kr. Ved udgangen af 2018 udløber midlerne til praktikpladsenheden. Der er derfor behov for en økonomisk og indholdsmæssig stillingtagen til en fremadrettet regional praktikpladsindsats.

Formålet med den regionale praktikpladsenhed er, at udvikle og implementere nye metoder til at styrke, koordinere og kvalificere det praktikpladsopsøgende arbejde og sikre, at der bliver oprettet flere praktikpladser, hvor der er behov. Samtidig har regionens arbejde på praktikpladsområdet været en platform til, at samle en række regionale aktiviteter, så centrale aktører på uddannelses-, erhvervs- og beskæftigelsesområdet trækker i samme retning i tråd med anbefalingerne fra strategisk rundbord om faglært til vækst.

Den regionale praktikpladsenhed har gennem en række indsatser med regionale parter medvirket til, at sikre over 5.000 praktikpladser og udvikle det praktikpladsopsøgende arbejde på tværs af erhvervsskolerne i regionen.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at der fortsat er behov for en regional praktikpladsindsats på følgende områder:

1. Flere STEM-praktikpladser – realisering af teknologipagt

Med etableringen af den nationale teknologipagt er det målsætningen, at 20 % flere skal gennemføre en erhvervsuddannelse inden for STEM (science, technology, engineering og math) i 2025. Administrationen vurderer, at der er behov for at samle centrale regionale parter om en fælles STEM-erhvervsuddannelsesindsats, som både kan sikre praktikpladser og rekruttering af flere unge på tværs af regionen. (Udvikling og implementering af STEM indsats kræver ca. 2 årsværk, samt midler til aktiviteter).

2. Praktikpladser på hospitalsbyggerierne i Region Hovedstaden

I årene frem mod 2025 bliver der investeret over 20 mia. kr. i nye hospitalsbyggerier. I 2017 og 2018 er Kuben Management indkøbt til, at kvalificere uddannelsesklausul- og praktikpladsindsatsen. For at sikre implementeringen af Kuben Managements anbefalinger og udnyttelse af praktikpladspotentialet fremadrettet, er der behov for en fortsat regional indsats på området. (Realisering af praktikpladspotentialet kræver 1 årsværk samt midler til konsulentbistand).

3. Praktikpladser på bygge- og anlægsprojekter på hele Sjælland

Der investeres i disse år mange milliarder i bygge- og anlægsprojekter på hele Sjælland. Erfaringerne viser, at realiseringen af det fulde praktikpladspotentiale fordrer en koordineret og håndholdt indsats, og et fokus på at øge rekrutteringen af elever til erhvervsuddannelserne. (Realisering af praktikpladspotentialet kræver 2 årsværk).

4. Koordination, sammenhæng og samarbejde på praktikpladsområdet

Region Hovedstaden spiller fortsat en central rolle i at sikre koordination, sammenhæng og samarbejde mellem de forskellige indsatser og aktører på praktikpladsområdet. Hensigten er, at sikre en ramme der gør det muligt, at parterne kan arbejde i samme retning. (Sikring af koordination og samarbejde for den samlede praktikindsats kræver et 1/2 årsværk samt midler til aktiviteter)

Flere praktikpladser og øget rekruttering – indsats på to ben

De betydelige udfordringer med, at øge rekrutteringen af elever til erhvervsuddannelserne betyder, at en fremtidig praktikpladsindsats både har fokus på, at øge antallet af praktikpladser, men også at øge rekrutteringen af elever til praktikpladser inden for områder med mangel på arbejdskraft.

Det vurderes, at et budget på 5 mio. kr. årligt frem til 2021, i alt 15 mio. kr., kan løfte ovenstående indsatser og samtidig sikre 1.000 nye praktikpladser årligt samt sætte fokus på, at øge rekrutteringen af elever på områder, hvor der er behov for arbejdskraft.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Det har siden 2015 været regeringens målsætning, at 25 % af en ungdomsårgang i 2020 skal vælge en erhvervsuddannelse. I Region Hovedstadens regionale vækst- og udviklingsstrategi fra 2015 er målet, at sikre tilstrækkelig faglært arbejdskraft i regionen, herunder at 25 % af en ungdomsårgang vælger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020. I 2018 valgte 13,7 % af en ungdomsårgang en erhvervsuddannelse. Dette er en lille stigning i forhold til 2017, hvor søgetallet var 13,2 %. Der er derfor stadig behov for en indsats for, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse. Et af værktøjerne til at sikre dette er, at der er praktikpladser nok i regionen, så det er attraktivt for de unge, at vælge en erhvervsuddannelse.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	5,0	5,0	5,0	
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	5,0	5,0	5,0	

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres.

Forslaget kan ikke tilsagnsbudgetteres.

Hidtil har der været brugt i alt 6,5 mio. kr. årligt på praktikpladsenheden i perioden 2015-2018.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 8.2 Copenhagen 2021 (Pride)

Fremsat af: Erhvervs- Vækst- og Forskningsudvalget

Formål og indhold

Der er fremsat forslag om, at Region Hovedstaden medfinansierer projektet 'Copenhagen 2021', der dækker over planlægning og afholdelse af de to events WorldPride og EuroGames.

I oktober 2017 vandt Copenhagen Pride retten til at afholde WorldPride 2021 og i marts 2018 vandt Pan Idræt vinder retten til at afholde EuroGames.

Pan Idræt og Copenhagen Pride har i fællesskab stiftet projektorganisationen, Happy Copenhagen til at drive eventet og facilitere samarbejdet, planlægningen og eksekveringen af Copenhagen 2021. Begge events er bundet til afvikling i København, men Happy Copenhagen har et ønske om, at inddrage hele Greater Copenhagen i begivenhederne.

World Pride består bl.a. en global menneskerettighedskonference med fokus på LGBT-personers udfordringer og rettigheder. Der vil være deltagere fra hele verden samt oplægsholdere af internationalt format.

Derudover afholdes i regi af WorldPride en bred vifte af kulturevents overalt i regionen både arrangeret og drevet af 'Copenhagen 2021' og regionens kulturinstitutioner, herunder en World Pride Parade, hvor der forventes 60.000 deltagere. I alt estimerer Happy Copenhagen, at flere end 700.000 tilskuere vil deltage ved de forskellige events i løbet af WorldPride.

Endelige skal der afholdes en International menneskerettigheds- og sportslederkonference med fokus på menneskerettigheder og foreningskultur i sport indeholdende taler, workshops og paneldebatter med udgangspunkt i LGBTQ-rettigheder.

EuroGames indeholder bl.a. sportsarrangementer for alle med 25-30 sportsgrene, som finder sted over hele regionen. Happy Copenhagen har en målsætning om, at 6.000 LGBT-atleter fra hele verden vil tilmelde sig sportsprogrammet. Samtidig hermed skal alle borgere i Greater Copenhagen indbydes til at deltage i folkeidræt som cykling, løb mv.

Derudover skal der afholdes en Idrætslederkonference for de tilrejsende idrætsledere fra hele verden. Konferencen skal lære deltagerne om den danske foreningskultur og styrkerne i at arbejde sammen om sundhed, idræt og fællesskaber på tværs af seksualitet, kønsidentitet og sociale forhold.

Projektet forventes at have et budget på omkring 100 mio. kr. og det samlede offentlige tilskudsbehov er på ca. 69 mio. kr. De resterende midler søges i private fonde og erhvervsponsorater.

Region Hovedstadens medfinansiering vil indgå i det samlede budget og bl.a. gå til sekretariatsdrift, markedsføring, samt etablering af kulturarrangement og sportsbegivenheder under henholdsvis World Pride og EuroGames. Happy Copenhagen og Wonderful Copenhagen forventer at WorldPride og Eurogames vil skabe turismeøkonomisk omsætning for op til 123 mio. kr.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

'Copenhagen 2021' er i tråd med Region Hovedstadens politiske vision om at skabe høj økonomisk vækst og livskvalitet. Projektet medvirker til at løse den regionale udfordring om at tiltrække internationale kultur- og sportsevents, der fremgår af ReVUS, Kreativ Vækst. Med en markant turismeøkonomisk omsætning (ca. 123 mio. kr.) medvirker 'Copenhagen 2021' til at skabe vækst i service- og turismesektoren. Kultur-, sport- og mangfoldighedsevents er specifikke investeringspunkter i ReVUS og 'Copenhagen 2021' dækker dem alle. Derud har projektet fokus på demokrati og borgerrettigheder som grundlæggende elementer for livskvalitet – noget, der ikke kan tages for givet i alle de lande, som de internationale deltagere kommer fra.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	3,0	3,0	3,0	
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	3,0	3,0	3,0	

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres.

Evt. uddybende beskrivelse:

Forslaget kan enten finansieres over de tre budgetår 2019-2021 eller tilsagnsbudgetteres med 9 mio. kr. i budgetåret 2019

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 8.3 Videreførelse af CACHET, CHI og CHC

Fremsat af: Erhvervs- Vækst og Forskningsudvalget

Formål og indhold

Greater Copenhagen har et stort vækstpotentiale i forhold til at fremme virksomheder, der beskæftiger sig med life science området. Region Hovedstaden besluttede i 2015 at igangsætte tre indsatser, der skulle fremme sund vækst på det sundhedsteknologiske område i samarbejde med kommuner, vidensinstitutioner og industri. Det medførte blandt andet etableringen af de tre satsninger Copenhagen Health Technology (CACHET), Copenhagen Health Innovation (CHI) etableret og Copenhagen Health Tech Cluster (CHC).

De tre organisationer har nu eksisteret i 2-4 år, og de hver især opnået gode resultater indenfor life science området og er med til at understøtte Region Hovedstadens ambition om at være international styrkeposition for sund vækst. Bevillingerne udløber ultimo 2018, hvorfor administrationen anbefaler en videreførelse af satsningerne for en 2-årig forlængelsesperiode.

Administrationens vurdering

Det er vurderingen, at de tre satsninger vil skulle bruge minimum yderligere 2 år til at opnå en passende grad af modenhed. Efter denne periode forventes regionen at kunne nedtone eller helt stoppe med sit økonomiske bidrag til disse.

Administrationen anbefaler, at regionsrådet godkender en 2-årig tilsagnsbevilling på i alt 18 mio. kr. i 2019 og 2020, hvor fordeling til de tre organisationer over de 2 år vil være følgende: 4 mio. kr. til CACHET; 4 mio. kr. til CHI og 10 mio. kr. til CHC.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

De tre organisationer er en del af nuværende regionale vækst og udviklingsstrategi 2015-2018, hvor Region Hovedstaden ønsker at udvikle Greater Copenhagen som en førende sundhedsklynge, med et dynamisk økosystem bestående af excellente sundhedsprofessionelle, forskere og igangsættere koblet sammen med konkurrencedygtige små og mellemstore virksomheder, som udvikler nye og bedre sundhedsteknologiske løsninger til gavn for patienter og borgere.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	18,0			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye)				
Angiv antal				
Samlet udgift	18,0			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres.

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Det anbefales at bevillingen tilsagnsbudgetteres over en 2-årig periode.

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

BUDGETFORSLAG 2019-2022
MILJØ- OG KLIMAUDVALGET

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 9.1 Udvikling af økonomisk og bæredygtig håndtering af forureningsfaner

Fremsat af: Miljø- og Klimaudvalget

Formål og indhold

Der foreslås afsat en udviklingspulje på 5 mio. kr. i alt målrettet indsatsen til udvikling af nye metoder til håndtering af afværgning af forurening, der allerede har spredt sig i grundvandet. Formålet er at udvikle nye metoder og viden til håndtering af forureningsfaner.

Det er et kriterie for puljens anvendelse, at udviklingen sker i samarbejde med private virksomheder og forskningen. Det er ambitionen med puljen, at de udviklede metoder kan have et bredt sigte og giver mulighed for at reducere eksisterende driftsomkostninger til afværgeforanstaltninger.

Udfordring

Regionen håndterer gamle og ofte kraftige forureninger, der allerede har spredt sig i vores grundvand og danner såkaldte forureningsfaner. Forureningsfaner kan være helt op til 1-2 km lange og ødelægger vores drikkevandsressource. Når forureningen først har spredt sig i grundvandet har vi i dag kun én metode til håndtering af dette: Oppumpning, rensning i et lokalt renseanlæg og udledning af det rensede vand; såkaldt afværgepumpning. Afværgepumpning holder forureningsfaner i skak, men fjerner kun begrænsede mængder af forureningen.

Pumpningerne skal derfor fortsætte i årtier fremover, og de er derfor ikke en bæredygtig og økonomisk holdbar løsning.

Ide og indhold

Det anbefales at iværksætte et ambitiøst og flerstrengt projekt til at håndtere forureningsfaner. Projektet består af 2 delprojekter:

1. **Udvikling af oprensningmetoder i grundvandet uden oppumpning – såkaldte in situ metoder.** I 2017 gennemførte administrationen en idekonkurrence om udvikling af in situ metoder til oprensning af forureningsfaner. Af økonomiske hensyn blev én ide udvalgt, og den testes nu. Men en række andre lovende ideer blev foreslået, og det vil være oplagt at udvikle en eller flere af disse eller helt nye ideer, da geologiske og forureningsmæssige forhold kan favorisere den ene teknik frem for den anden.
2. **Vurdering af miljøøkonomi og bæredygtighed.** In situ oprensningmetoder og afværgepumpning har meget forskellig profil ud fra en økonomisk betragtning: In situ metoder vil typisk være dyre i etablering men have meget begrænsede vedligeholdelsesudgifter, mens afværgepumpning vil være relativt billige at etablere, men have en vedvarende betydelig driftsudgift i årtier fremover. Der kræves en grundig analyse af detaljerne i de enkelte sager, for at kunne afgøre, hvilken metode, der ud fra en økonomisk betragtning er bedst. Fx vil klynger af forureninger adskille sig fra enkeltstående forureninger. Også i bæredygtighedsregnskaber adskiller metoderne sig fra hinanden – fx i form af energiforbrug, ressourceforbrug, gener for omgivelser osv. Der foreslås udviklet metoder skræddersyet til at administrationen kan foretage disse vurderinger på et detaljningsniveau, så de bedste løsninger kan blive valgt fremover. En videreudvikling af metoder til vurdering oprensningens bæredygtighed vil ligeledes kunne bidrage til Region Hovedstadens arbejde med FN's bæredygtighedsmål.

Udbytte af projektet

Den samlede indsats i de 2 delprojekter sikrer et stærkt fokus på udvikling af nye metoder til håndtering af forurening, der allerede har spredt sig i vores grundvand, parallelt med at den

eksisterende metode forbedres. Samtidig opnår vi et bedre helhedsbillede, der gør det muligt at vurdere og optimere metoderne i forhold til miljøøkonomi og bæredygtighed ved forskellige anvendelsesformer.

Organisering og samarbejdspartnere

For at sikre, at den nyeste viden og kreativitet inddrages, vil danske forskningsinstitutioner blive involveret. Desuden skal private virksomheder spille en stor rolle, da det sikrer, at metodernes levedygtighed på det praktiske og forretningsmæssige plan opfyldes. Da udfordringen med foreningsfaner er parallel i mange andre lande, vil udvikling af innovative løsninger fra danske firmaer og forskere understrege og udbygge Danmarks position på verdenskortet inden for håndtering af jord- og grundvandsforurening.

Administrationen har i dag et tæt samarbejde med forskningsinstitutioner og danske virksomheder, som hver især har ekspertiseområder på et af de to delprojekter. Ved udvikling af nye teknologier tilstræbes det desuden, at disse forankres og evt. patenteres hos teknologiske SMV'er i regionen. Samarbejdet med disse etableres via eksisterende netværk eller i dialog med Væksthus Hovedstadsregionen.

Projektet har til hensigt at løse en kerneudfordring i Region Hovedstadens opgave på jordforureningsområdet og derfor vil der i projektet blive afsat væsentlige interne medarbejderressourcer, så de udviklede løsninger opfylder regionens behov og implementering ressourcemæssig kan løftes.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Forslaget understøtter regionsrådets politiske målsætning en innovativ og grøn metropol med høj vækst og livskvalitet. Ren jord og rent drikkevand er en af forudsætningerne for vækst, bl.a. fordi et sundt og uforurenat miljø er en af de faktorer, som har stor betydning i forhold til at tiltrække virksomheder og kvalificeret arbejdskraft.

Forslaget understøtter effektmålet i den politisk vedtagne jordplan, at 80 % af hovedstadsregionens grundvandsressource inden 2025 er sikret mod forurening fra de grunde, som udgør den største risiko for grundvandet og dermed for drikkevandskvaliteten, samtidig med at det understøtter vækst i de grønne virksomheder.

Forslagets konsekvenser – økonomi personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk	0,3	0,3		
Øvrig drift	2,7	1,7		
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	0,5	0,5		
Samlet udgift	3,0	2,0		

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres.

Projektet kan ikke tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Det er muligt at skalere projekt op og gennemføre flere metodeafprøvninger.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 9.2 Energi på Tværs 3, Strategisk Energiplanlægning - fossilfri 2035

Fremsat af: Miljø- og Klimaudvalget

Formål og indhold

Strategisk energiplanlægning - fossilfri 2035/Energi på tværs 2, er et projekt, hvor 33 kommuner, 10 forsyningselskaber, Gate 21 og Region H. samarbejder om udvikling af en fælles strategisk energiplan og på at accelerere energiomstillingen i Greater Copenhagen (se mere: <http://energiptværs.dk/>).

Et 'Energi på Tværs 3' skal have til formål at fastholde og understøtte det unikke fælles samarbejde og at udvikle løsninger, der sikrer en bæredygtig energiomstilling. Fokus i denne fase er handling og implementering af strategiske vigtige indsatser i Roadmap 2025, som understøtter realisering af den samlede energivision for hovedstadsregionen. Blandt hovedaktiviteterne er implementering af udvalgte projekter, understøtte og koordinere lokal handling, sikre forankring og kommunikation, samt udvikle fælles fremtidige planer og løsninger

Projektet understøttes af et sekretariat, som vil være ansvarlig for den videre udvikling af fremtidige regionale indsatser samt koordinering og implementering af tiltagene i Roadmap 2025. Sekretariatet skal bidrage til at sikre en kommunal oversættelse af den strategiske energiplan, sikre fælles fodslag og fokus på udvikling af løsninger, samt opdatere og sikre overblikket over investeringer og prognose for målopfyldelsen, så parterne har sikkerhed for, at der ikke sker fejlinvesteringer. Implementering af de konkrete indsatser er de enkelte kommunes/forsynings ansvar. Sekretariatet forventes at have samme størrelse som i fase 2 dvs. 3 årsværk.

Projektet skal finansieres ud fra samme model som i fase 2. Den regionale medfinansiering udgør 50 % og udmøntes under forudsætning af kommuner og forsyningselskabers medfinansiering i form af dels kontante midler fra forsyningselskaberne og medgået tid fra både kommuner og forsynings.

Administrationens vurdering

Formålet med projektet 'Energi på Tværs 3' er, at understøtte realisering af den fælles energivision for hovedstadsregionen, som regionsrådet og Kommunekontaktrådet Hovedstaden vedtog juni 2015. Visionen er at: *Hovedstadsregionens el- og varmforsyning er fossilfri i 2035 og transportsektoren er fossilfri i 2050.*

Projektets fase 1 havde til formål at formulere en fælles vision og udarbejde det analytiske grundlag for handling. Fase 2 har fokuseret på at tilvejebringe en strategisk energiplan – Roadmap 2025, et investeringsoverblik og et regionalt CO₂-regnskab samt pege på en vifte af relevante tiltag.

Det er nu vigtigt, at fastholde det unikke samarbejde på tværs af forsynings og kommuner for at sikre realisering af de fælles mål i den strategiske energiplan og samtidig undgå fejlinvesteringer.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Region Hovedstadens regionale vækst-og udviklingsstrategi tager udgangspunkt i en ambitiøs politisk vision om at skabe en grøn og innovativ metropol med høj vækst og livskvalitet og mål om at sænke CO₂-udledningen.

Den overordnede målsætning for 'Energi på Tværs' er at omstille energisystemet til fossilfrihed for at sænke CO₂-udledningen, og samtidig bidrage til at fastholde en høj forsyningssikkerhed, øge mængden af vedvarende energikilder, samt at sikre dialog og koordinering for at undgå suboptimering og fejlinvesteringer i omstillingen.

Projektet spiller derudover ind i en samlet vision om at styrke Greater Copenhagen som en førende region for grøn omstilling og vækst.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	7,5			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	7,5			

Det forventes at forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Projektet kan gennemføres ved at afsætte 2.5 mio. årligt til finansiering eller tilsagnsbudgetteres i 2019 med henblik på en løbetid i 3 år. Kan evt. forlænges med yderligere et år.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 9.3 Fossilfri drift på regionale lokalbaner

Fremsat af: Miljø- og Klimaudvalget

Formål og baggrund

Budgetforslagets sigte, er at afdække om og hvordan man kan lave et (for)projekt for fossilfri drift/el-drift på regionens lokalbaner. Administrationen anmodes om at tænke ud af boksen ift. tekniske muligheder og finansierings/fundingsmuligheder ift. et konkret (for)projekt.

Forslaget skal bidrage til at løse transportsektorens udfordringer med omstilling til klimavenlig drift.

Med forslaget kan der enten afsættes midler til en konkret løsning eller til en undersøgelse af mulighederne for omstilling til fossilfri drift ved fx ombygning eller anskaffelse af nyt togmateriel.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at et for-projekt for Nærumbanen er det mest oplagte projekt at igangsætte. For-projektet skal resultere i et konkret og realiserbart projekt for Nærumbanen, med mulighed for på sigt, at skalere løsningen til regionens øvrige banestrækninger.

Eksisterende togmateriel og leasing:

I Region Hovedstaden anvender Lokaltog A/S i alt 29 togsæt heraf:

- 25 togsæt af typen 'Alstom Coradia LINT 41' (herefter benævnt LINT)
- 4 togsæt af typen 'Siemens-Duewag RegioSprinter' (herefter benævnt RegioSprinter)

Lokaltog A/S leaser de 25 LINT togsæt af et datterselskab, som er 100% ejet af Lokaltog A/S. Der er tale om såkaldt 'finansiel leasing', som betyder at Lokaltog A/S har ejendomsret over togene. I praksis skal leasingen mere ses som en afbetalingsordning end en traditionel leasingaftale hvor leasingtageren betaler for brugen af det leasede. Finansiel leasing er som udgangspunkt uopsigelig ind til udløbet af leasingperioden, som i dette tilfælde er frem til år 2034. Lokaltog A/S har dog mulighed for at sælge togene fordi de har ejendomsretten.

Movia oplyser, at salgsprisen for brugt togmateriel normalt ligger på 60-70% af restgælden (den resterende leasingforpligtigelse). Restgælden for de 25 LINT togsæt var ved årsskiftet 362 mio. kr. Altså en forventelig salgspris på omkring 217-253 mio. kr. Movia oplyser endvidere at markedet for brugte dieseltog af denne type er forholdsvis lille.

De 4 RegioSprinter tog kører udelukkende på Nærumbanen. Togsættene blev betalt ved anskaffelsen i 1999. Der er således ingen restgæld i disse tog. Togene vurderes udskiftningsmodne i 2025.

Miljøtiltag på eksisterende togmateriel:

Movia oplyser, at de arbejder på et forslag om miljøtiltag på de 25 LINT togsæt.

Miljøtiltagene har fokus på løsninger der kan reducere partikeludledningen og forbedre brændstofføkonomien. Forslaget vil først være muligt at implementere fra år 2020. Det skyldes at værkstedskapaciteten hos Lokaltog A/S er fuldt udnyttet frem til 2020 pga. implementering af udstyr i togene til det nye signalsystem ERTMS, og pga. nødvendigt vedligeholdelsesarbejde på togenes motorer som skal udføres når togene har kørt et vist antal tusinde kilometer.

DTU samarbejde og nyt togmateriel:

Omkring nye tekniske muligheder har Danmarks Tekniske Universitet - Center for jernbaneteknologi (Railtech DTU) ved en uforpligtende forespørgsel givet udtryk for at DTU

gerne vil bidrage med en kvalificering af et for-projekt. DTU har løbende kontakt med industrien/banebranchen, og det er først og fremmest inden for materiel til lokalbaner/mindre regionalbaner, at DTU ser en udvikling i designet af batteri- og brinttog. DTU peger på at det kunne være relevant, at se på den aktuelle drift med de nye Alstom brinttog (iLint) i Nordtyskland. Togene er tilnærmelsesvis af samme type/design, som dem der kører på lokalbanerne i dag, hvilket kan give en række drifts- og vedligeholdelsesfordele. DTU foreslår at tage udgangspunkt i Nærumbanen, hvor togmateriellets (de 4 RegioSprinter tog) levetid er kortest og vurderes udskiftningsmodne i 2025.

Nærumbanens og Letbanens infrastruktur:

Hovedstadens Letbane har den 18. maj 2018 besluttet, at igangsætte en analyse af mulige driftsformer på Nærumbanen fra 2023. Analysen er en screening af de trafikale, økonomiske og miljømæssige perspektiver ved enten en fysisk sammenbinding af Nærumbanen og Letbanen eller etablering af fælles faciliteter for omstigning mellem de to baner. Ved fysisk sammenbinding vil Nærumbanen omdannes til letbane og udstyres med køreledninger. Budgetforslaget om et for-projekt for Nærumbanen vil indeholde et krav om udveksling af viden mellem de to projekter således, at deres resultater ikke direkte modarbejder hinanden.

EU-finansieringsmuligheder:

Det muligt, at søge EU-midler under Interreg ØKS til projekter der relaterer sig til miljøvenlig transport og smarte løsninger. Det vil dog være et krav, at projektet bidrager til grænseregional merværdi (erfaringsudveksling, kompetenceudvikling, fælles projekt/aktivitetsudvikling) samt, at projektet har et udviklingselement, som gør, at indsatsen ikke ville have været udført uden Interreg midler. Der må altså ikke alene være tale om drift. Administrationen vurderer, at muligheden for EU-midler til for-projektet er begrænset, men at resultatet af for-projektet måske vil kunne realiseres vha. EU-finansiering.

Administrationens forslag:

På baggrund af den forholdsvis korte levetid på de 4 gældfri RegioSprinter togsæt, som kører på Nærumbanen foreslår administrationen, i overensstemmelse med DTU's anbefaling, at tage udgangspunkt i Nærumbanen. Med den nuværende teknologiske modenhed af batteri- og brinttog er Nærumbanen oplagt til et for-projekt, fordi driften på banen er isoleret fra øvrig banetrafik og fordi banen blot er 8 km lang. For-projektet skal resultere i et konkret og realiserbart projekt for Nærumbanen, med udgangspunkt i fossilfrie teknologier som batteri- og brinttog. Resultatet af for-projektet skal indebære mulighed for på sigt, at udbrede konceptet på regionens øvrige baner i takt med at teknologien forbedres og modnes (fx batterikapaciteten).

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Forslaget kan bidrage til at gøre hovedstadsregionen til en grøn og innovativ metropol med effektiv og bæredygtig mobilitet. Forslaget vil bidrage til at nå nedenstående effektmål fra ReVUS:

- Transportsektoren skal være fri for fossile brændstoffer i 2050.
- Støj- og luftforureningen fra transportsektoren nedsættes med 40 procent inden 2025.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	1,0			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	1,0			

Forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 9.4 Belyse muligheder for at fremme symbioser i hovedstadsregionen

Fremsat af: Miljø- og klimaudvalget

Formål og indhold

I Kalundborg har man gode erfaringer med at skabe industrielle symbioser, hvor virksomheder samarbejder om at udnytte hinandens restprodukter. Symbioser giver både økonomiske besparelser og miljømæssige gevinster, idet der spares ressourcer hos de involverede virksomheder.

Er der potentiale for at opbygge tilsvarende symbioser i hovedstadsregionen? Hvor meget ved vi allerede om mulighederne, og kan vi belyse det yderligere?

Administrationens vurdering

I 2013 udarbejdede Copenhagen Economics for Region Hovedstaden en analyse af potentialet for symbioser i hovedstadsregionen.

I analysen beregnes et besparelspotentiale i regionen på 130-420 mio. kr. årligt under forudsætning af en værdiforøgelse på 5-25 pct. for det genanvendte affald og 5-35 pct. mere genanvendelse af det affald, der i dag deponeres og forbrændes. Beregningerne skal dog ses som illustrative for et potentiale, der muligvis kan realiseres. Der er ikke belæg for at vurdere, om øget brug af industriel symbiose vil kunne give anledning til de antagende værdiforøgelser.

I analysen gives også anbefalinger til en indsats for at fremme symbioser i hovedstadsregionen. Der skelnes her mellem ”traditionelle symbioser” (à la Kalundborg Symbiosen), hvor et antal energi- og processtøtte virksomheder ligger geografisk meget tæt, og ”markedsbaserede symbioser”, som opstår via et marked, hvor affald og restprodukter aftages, viderebearbejdes og sælges. Ifølge Copenhagen Economics er der ganske få steder i Hovedstadsregionen med basis for traditionelle symbioser.

Der udpeges følgende ressourcestrømme med særligt stort potentiale; bygge- og anlægsbranchen, offentlige forvaltning, fremstilling af kemiske produkter, fremstilling af farmaceutiske produkter og fremstilling af fødevarer.

CONCITO har i 2018 påbegyndt et notat (endnu ufærdigt), der sammenfatter hidtidige erfaringer med symbioser både i og uden for Danmark. I notatet opridses væsentlige barrierer for symbioser, og der gives samtidig konkrete bud på, hvordan det offentlige kan medvirke til at fremme symbioser.

Regionen har været og er allerede involveret i en række indsatser, der på forskellig vis kan fremme symbioser. Disse indsatser ligger godt i tråd med CONCITO's foreløbige anbefalinger.

I 2013-2015 deltog regionen i det landsdækkende projekt Grøn Industrisymbiose, som havde til formål at identificere og screene en række virksomheder med symbiosepotentiale og matche dem på tværs med henblik på at etablere konkrete udvekslinger af restressourcer mellem virksomhederne. Data fra projektet er efterfølgende overdraget til Dansk SymbioseCenter med sigte på videre udnyttelse.

Regionen deltager desuden, via Nordsjællands Hospital, i symbiosenetværket ”Symbiose Hillerød”. I netværket identificerer man sammen ideer til symbioser inden for områder som byggeri, infrastruktur, forsyningssikkerhed, vand, energiforbrug og klimasikring – og samarbejder om projekter, der kan realisere dem. Der er på nuværende tidspunkt identificeret 62 potentielle symbioseprojekter, hvor to eller flere af medlemmerne aktivt indgår i arbejdet.

Yderligere bidrager regionens koncernstrategiske indsats Grøn Drift og Udvikling til øget genanvendelse af hospitalernes affald. Denne indsats kan også fremme symbioser.

Sidst men ikke mindst er det væsentligt at fremhæve regionens igangværende og kommende ReVUS-indsatser inden for cirkulær økonomi, som forventeligt vil bidrage til at gøre symbioser mere attraktive. Fx skal det kommende projekt Affald og ressourcer på tværs facilitere en forandring i affaldssektoren i retning af øget genanvendelse. Det er endnu for tidligt at sige, hvad resultaterne af projektet bliver, men det kunne eksempelvis resultere i nye afsætningskanaler for udvalgte fraktioner af restressourcer, eller i ændrede kriterier for sortering og efterbehandling affaldet (hvilket også kan bidrage til at gøre symbioser mere attraktive). Ligeledes vil projektet Cirkulære kommuner bidrage til at udvikle og teste nye modeller for øget genanvendelse af bl.a. tekstiler og bygge- og anlægsaffald – igen noget der kan resultere i symbioser i de relevante værdikæder.

Vil regionen igangsætte yderligere analysearbejde for at fremme symbioser, er det en mulighed at igangsætte et Circle Scan for hovedstadsregionen. Et Circle Scan er en systematisk kortlægning og visualisering af symbiosemuligheder i regionen. Både CONCITO og KL anbefaler Circle Scan som et oplagt skridt i indsatsen for at fremme symbioser. Et Circle Scan kan indgå som et stærkt formidlingsværktøj, der kan understøtte beslutninger i forbindelse med igangværende og kommende indsatser for at fremme øget genanvendelse, symbiosedannelse og cirkulær økonomi i regionen.

I forlængelse af Circle Scans afdækning mulige og oplagte symbioseprojekter, kan disse efterfølgende forberedes og gennemføres med henblik på at realisere de økonomiske og miljømæssige gevinster. Indsatsen bør læne sig op ad de seneste erfaringer og projekter i regi af Dansk SymbioseCenter, som pt. har igangværende symbioseprojekter i Region Sjælland. Eventuelt kan der igangsættes en tværregional indsats med Greater Copenhagen-perspektiv, idet markedsbaserede symbioser i nogle tilfælde bedst skabes på tværs af en større geografi.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Forslaget kan bidrage til opfyldelse af en række af målene i den regionale vækst- og udviklingsstrategi, herunder især målet om 80 % genanvendelse af regionens affald i 2035 og målet om en fossilfri el- og varmeforsyning i 2035.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	3,6			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	3,6			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres.

Evt. uddybende beskrivelse:

Omfanget af et Circle Scan kan om nødvendigt skaleres op eller ned – dog med konsekvenser for analysens dybde (0,6 mio. kr.).

Bør tilsagnsbudgetteres, så midlerne kan bruges til eksempelvis et tre-årigt udviklingsprojekt med start i 2019 (3 mio. kr.).

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

BUDGETFORSLAG 2019-2022
TRAFIKUDVALGET

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 10.1 Anlægsinvesteringer på Lokalbaneln via midler fra efterregulering fra Movia

Fremsat af: Trafikudvalget

Formål og indhold

Forslag fra Konservative Folkeparti:

”Vi står overfor massive økonomiske udfordringer på regionens trafikøkonomi. Bl.a. med en istandsættelse/renovering af lokalbanen i Nordsjælland. Vi foreslår derfor at de overskydende midler øremærkes hertil”.

Forslag fra Venstre:

”I lyset af overskuddet på busdriften i 2019 vil Venstre gerne fremrykke nogen af de planlagte anlægsinvesteringer i Lokalbaneln til gavn og glæde for brugerne”.

Disse to forslag går ud på at anvende en del af det økonomiske råderum (herunder midlerne fra efterreguleringen for 2017) til investeringer i eksisterende lokalbaneinfrastruktur – investeringer som kan påbegyndes i 2019.

Administrationens vurdering

Anlægsinvesteringer / generelle vedligeholdsarbejder på lokalbaneinfrastrukturen

Region Hovedstaden modtager årligt et investeringstilskud på ca. 43 mio. kr., der er dedikeret til investeringer til lokalbaner. Heraf anvendes 27,2 mio. kr. årligt til leasing af togmateriel. Der tilbageslår hermed et årligt rådighedsbeløb på ca. 15 mio. kr.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet har i december 2017 fået udarbejdet analysen *Privatbanernes infrastruktur* (Rambøll/Struensee, 2017) som bl.a. skulle skabe klarhed over privatbanernes tilstand. Analysen vurderer, at der er et fornyelsesbehov i perioden 2017-26 på 474 mio. kr. (2017-priser) for Region Hovedstaden.

Regionen står dermed overfor et omfattende fornyelsesbehov, som ikke pt. fuldt ud indgår i budgettet for kollektiv trafik og som alt andet lige vil forøge budgetudfordringen på området.

Tilførsel af ekstra midler i 2019 vil betyde, at arbejdet med fornyelse og vedligehold af lokalbanerne vil kunne igangsættes i et betydeligt større omfang og dermed reelt fremrykke realisering af investeringer.

Der er følgende områder, som kan indgå i 2019:

Analysen vurderer tilstanden af sporskifterne på Gribskovbanen og Hornbækbanen til ”under middel”. Fornyelse af sporskifterne på de to baner vurderes til 11 mio. kr. og dækker udskiftning af 4 sporskifter på Gribskovbanen og 3 sporskifter på Hornbækbanen.

Analysen vurderer desuden tilstanden af sikringsanlægget på Fredensborg Station til ”under middel”. Sikringsanlægget på Fredensborg Station er af typen DSB 1954 (54-anlæg) og er samtidig det eneste anlæg af sin art hos Lokaltog A/S. Opstår der fejl på sikringsanlægget, som medfører at sikringsanlægget er ude af drift i længere tid, vil trafikken på Lille Nord være stærkt reduceret og ændret, da Fredensborg er den eneste krydsningsstation på banen. Fornyelse af sikringsanlægget på Fredensborg Station vurderes til 8 mio. kr.

Herudover anbefaler analysen en ballastrensning på en større delstrækning på Gribskovbanen i 2019. Ballastrensningen vurderes til 25 mio. kr. Ballastrensning levetidsforlænger sporet og udskyder tidspunktet for en sporombygning. Risikoen ved at udskyde ballastrensningen er at

sporets komponenter (fx træsveler) nedbrydes hurtigere, hvorfor en komplet sporombygning må forventes fremrykket.

Optimering af stationsplaceringer

Regionsrådet besluttede i 2017, at anvende 1 mio. kr. af 2017 anlægsmidlerne til lokalbanen til udarbejdelse af projektforslag for flytning/etablering af stationerne Helsingør Nord, Nørre Herlev og Kronborg.

Forslagene indeholder en flytning af mindre standsningssteder til en bedre placering i forhold til brugerne. Stationsflytningerne er forbundet med relativt få ekstra omkostninger for regionen i forhold til en forventet fremtidig stigning i billetindtægterne. Cowi har i en rapport fra 2014 anslået et skøn på over 300.000 flere passagerer pr. år, hvilket vil reducere regionens årlige driftstilskud med 6 mio. kr. Det fulde passagerpotentiale forventes dog først at indfinde sig efter en årrække, da det bl.a. er baseret på en kommende byudvikling omkring Helsingør Nord.

Anlægsoverslagene er vurderet til:

- Gribskovbanen (Laugø flyttes til Helsingør Nord): 5 mio. kr.
  - Frederiksværkbanen (Brødskov flyttes til Nørre Herlev): 5 mio. kr.
  - Hornbækbanen, nyt standsningssted v. Kronborg/Kulturværftet i Helsingør: 6,7 mio. kr.
- I alt: 16,7 mio. kr.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Forslagene stemmer overens med den i regionsrådet i juni 2012 vedtagne "Visionsplan for Lokalbanen 2012-2025", hvori der er angivet investeringstiltag til øget passagervækst på lokalbanerne. De beskrevne forslag, er en del af disse investeringstiltag.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

I ovenstående forslag indgår følgende anlægsinvesteringer:

- **11 mio. kr.** til udskiftning af sporskifter på Gribskovbanen og Hornbækbanen.
- **8 mio. kr.** til nyt sikringsanlæg på Fredensborg Station.
- **25 mio. kr.** til ballastrensning på Gribskovbanen.
- **16,7 mio. kr.** til etablering af stationerne Helsingør Nord, Nørre Herlev og Kronborg.

Der kan foretages til- og fravalg blandt anlægsinvesteringerne og blandt stationerne.

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift			-0,5	-0,7
Etableringsudgifter	60,7			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye)				
Angiv antal				
Samlet udgift	60,7		-0,5	-0,7

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilgænsbudgetteres.

Evt. uddybende beskrivelse:

Det reducerede driftstilskud angivet i 2021 og 2022 gælder kun i forhold til stationsflytningerne.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 10.2 Tiltag til øgning af cyklisme i Region Hovedstaden

Fremsat af: Trafikudvalget

Formål og indhold

Dette budgetforslag vil have flere borgere til at cykle samt øge antallet af mellemlange og lange cykelture. Formålet er desuden vende udviklingen i de områder og befolkningsgrupper, hvor cyklismen er stagneret eller faldende.

Det regionale cykelregnskab viser, at siden 2012 er antallet af cykelture i forstadskommunerne stagneret. Antallet er samtidig steget i center- og landkommunerne. Samlet er der dog langt flere borgere, der cykler i København og Frederiksberg, end udenfor. Unge og ældre cykler mere, imens de 18 til 65-årige cykler mindre, end de gjorde i 2012.

Ifølge cykelregnskabet sparer vi i hovedstadsregionen 1,1 mio. sygedage om året ved at borgerne cykler. Borgernes cykling sparer årligt Region Hovedstaden for 1,6 mia. kr. i sundhedsudgifter. Herudover får stat og kommuner samlet 1,6 mia. kr. i ekstra skatteindtægter, bl.a. fordi folk arbejder mere. Hvis borgerne ikke cyklede, ville det resultere i 124.00 ekstra bilture om året svarende til 30 % flere bilpendlere per år.

Nedenstående indsatser vedrører både Region Hovedstaden som geografi og som virksomhed. Med 40.000 ansatte kan regionen gøre en stor forskel ved også at fokusere på sig selv.

Virksomhedsrettet cykelindsats:

Nogle virksomheder arbejder aktivt med at påvirke deres medarbejdere til et grønt og sundt transportvalg, fx elcykler/cykler. Men potentialet er langt fra nået. Tiltaget har derfor til formål at få flere virksomheder og erhvervsområder til at påvirke medarbejderne ifm. pendling eller tjenesterejser. I alt 3 mio. kr. (1,5 mio. kr. over to år). Midlerne kan alene komme fra den regionale udviklingskasse. Tilsagnsbudgettering er muligt, idét midlerne overføres til en ekstern lead-partner.

Test en elcykel:

I tiltaget fortsættes det afsluttede projekt med udlån af elcykler til medarbejdere i Region Hovedstaden i fire år og udvides til også at inkludere koncerncentre og øvrige tværgående virksomheder, udover hospitalerne. Omkostningerne vurderes at være 3 mio. kr. (0,75 mio. kr. pr. år i de fire år). En kombination af midler fra sundhedskassen og den regionale udviklingskasse anbefales. Tilsagnsbudgettering er ikke muligt

Indkøb af pendler- og puljecykler

Tiltaget retter sig mod tjeneste- og pendlerrejser i Region Hovedstaden som virksomhed. I tiltaget vil pulje- og pendlercykler udbredes og indkøbes til de af koncernens matrikler, hvor der vurderes et potentiale. I alt: 4 mio. kr. (1,33 mio. kr. per år i tre år). Efter de tre år forventes indkøbsbehovet at være faldet, men der vil fortsat være vedligeholdelsesudgifter til cyklerne svarende til cirka 0,5 mio. kr. årligt. En kombination af midler fra sundhedskassen og den regionale udviklingskasse anbefales. Tilsagnsbudgettering er ikke muligt.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Cyklisme indgår i den regionale vækst og udviklingsstrategi under rammevilkåret 'Effektiv og Bæredygtig Mobilitet'.

Cyklisme er desuden prioriteret i Transportplan 2025 under den koncernstrategiske indsats 'Grøn Drift og Udvikling' i strategien Fokus & Forenkling.

Region Hovedstaden skal både som geografi og virksomhed være fossilfri i 2050. Øget cyklisme er et vigtigt bidrag til at nå målet om fossilfrihed.

Cyklisme bidrager også til at skabe øget folkesundhed og livskvalitet samt mindre støj, luftforurening og trængsel. Dette dokumenteres i regionale cykelregnskab.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	3,6	3,6	2,1	0,3
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	3,6	3,6	2,1	0,3

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Dele af budgetforslaget ville kunne tilsagnsbudgetteres

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	2/3
Den regionale udviklingskasse	1/3
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 10.3 Supercykelstier

Fremsat af: Trafikudvalget

Formål og indhold

Forslaget går ud på at forlænge samarbejdet om supercykelstier i perioden 2019-2022.

I dag er otte supercykelstier færdige og fem mere på vej. Der er i alt investeret cirka 400 mio. kr. i de første 206 km af nettet. Statens har givet tilskud på 176 mio. kr. til anlæggene, mens kommunerne har finansieret resten.

Den samlede samfundsøkonomiske gevinst ved det samlede rutenet er beregnet til 7,3 mia. kr., primært som følge af forbedret sundhed. Derudover er gevinsterne 3 mio. ekstra cykelture om året, hvilket fører til, at der vil blive cyklet cirka 15 mio. km. mere. Det fører til en CO₂-reduktion på 856 tons årligt, hvilket svarer til 100 danskeres årlige udslip.

Regionen har ikke hjemmel til at finansiere anlæg og drift og bidrager derfor alene til fællesudgifterne. Konkret går de regionale midler til det fælles sekretariat for supercykelstier til at understøtte fælles aktiviteter såsom projektledelse og -administration, koordinering, kommunikation, teknisk assistance, fundraising, analyser og særlige udviklingsindsatser.

Eksempler på særlige udviklingsindsatser:

- Forbedring af infrastruktur igennem udvikling og test
- Virksomhedsindsatser på arbejdspladser langs ruterne, f.eks.
  - Elykel-bibliotek eller -vognpark til rådighed for de ansatte
  - Samarbejde omkring udlån/test af elcykler med forhandlere
  - Fremme cykelpendling i store erhvervsområder ved ruterne:
  - Pendlerfællesskaber langs ruterne
- Kombinationsrejser:
  - Udvikling af cykelhubs, eksempelvis slisker på trapper ved stationer
  - Udvikling af funktioner i Rejseplanen
  - Udvikling af Park' n' Ride løsninger
- Realtidsinformation til cyklister
  - ITS løsninger og bruger-til-bruger-kommunikation
- Ensartet monitorering af udviklingen af cyklisme
  - Data kan bruges til at kvalificere og prioritere tiltag på cykelområdet
- Videreudvikling af afmærkning og serviceinformation langs ruterne
  - Destinationsruller, rondeller, osv.

Samlet udgift: 12 mio. kr. (3 mio. kr. per år i fire år) - svarende til 75 % af fællesudgifterne. De 23 kommuner i samarbejdet har allerede givet tilsagn om at medfinansiere med det samme niveau som de hidtil har gjort, nemlig 1 mio. kr. per år i fire år – eller i alt 4 mio. kr. - svarende til 25 % til fællesudgifterne. Midlerne kan alene komme fra den regionale udviklingskasse.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Cyklisme indgår i den regionale vækst og udviklingsstrategi under rammevilkåret 'Effektiv og Bæredygtig Mobilitet'.

Cyklisme bidrager til at skabe øget folkesundhed og livskvalitet samt mindre CO₂-udledning, støj, luftforurening og trængsel. Dette dokumenteres i regionale cykelregnskab.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	3,0	3,0	3,0	3,0
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	3,0	3,0	3,0	3,0

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres.

Budgetforslaget ville kunne tilsagnsbudgetteres fuldt ud.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 10.4 Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe
følgevirkningerne af støjforurening

Fremsat af: Trafikudvalget

Formål og indhold

Trafikstøj medfører store omkostninger for samfundet, blandt andet på grund af for tidlig død, tabt livskvalitet og øgede udgifter i sundhedsvæsenet. Region Hovedstaden har netop fået gennemført en kortlægning af konsekvenser samt virkemidler for nedbringelse af luft- og støjforurening. Kortlægning viser, at op mod 500.000 boliger i regionen er påvirket af støj over den vejledende grænseværdi. Idet der er forventning om stigende trafikmængder, vil dette antal stige med ca. 2500 boliger frem mod 2025, med store samfundsøkonomiske omkostninger til følge.

Virkemiddelkataloget viser, at Region Hovedstaden ikke har direkte indflydelse på nogen af de undersøgte virkemidler, som i høj grad hører under de statslige og kommunale myndigheder. Administrationen vurderer at hvis man ønsker en indsats på området, er en mulighed, at der afsættes midler til aktiviteter og styrkelse af netværk, der kan skabe øget fokus på konsekvenserne af trafikstøj. Regionen kan gå foran som den gode samarbejdspartner, både ved at styrke samarbejdet med kommuner og ved at sætte området på såvel den kommunale som den nationale politiske dagsorden.

Indsatsen vil mest hensigtsmæssigt skulle i ske i relation til Gate 21's Silent City projekt, som Region Hovedstaden sammen med 6 vestegnskommuner er partner i, og som siden 2015 har arbejdet på at sætte fokus på trafikstøj, og mulighederne for og resultatet af at bekæmpe støj fra trafikken. Silent City arbejder på at styrke arbejdet med kompetenceudvikling i kommuner og understøtte konkrete samarbejder, vidensdeling, fælles indkøb af rådgivning, mv. Ved en styrkelse af Silent City kan projektet bl.a. arbejde for at udvikle et Living Lab, hvor innovative løsninger kan udvikles og testes i 1:1 skala. Her vil brugeren være i centrum og udviklingen foregår i et samarbejde mellem mange aktører, eksempelvis borgere, offentlige myndigheder, private virksomheder og forskningsinstitutioner. Derudover kan Silent City forsætte sit arbejde med at påvirke den nationale dagsorden og udvide med at arbejde for at opdatere de samfundsøkonomiske beregningsmodeller for at få trafikstøj værdisat i overensstemmelse med nyeste viden.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

I den Regionale Vækst og Udviklingsstrategi (ReVUS) er der formuleret et mål om, at støj- og luftforureningen generelt skal reduceres, samt at støj- og luftforurening fra transportsektoren skal reduceres med 40% inden 2025 i Region Hovedstaden.

Endvidere indgår reduktion af støj og luftforurening også i ReVUS fyrtårnsprojektet "Trafikplan for hovedstadsregionen" i handlingsplanen for 2017-2018 vedr. effektiv og bæredygtig mobilitet.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	2,0			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	2,0			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres.

Indsatsen kan tilsagnsbudgetteres.

Udgifterne til indsatsen kan skaleres op eller ned, afhængigt af projektets udformning og er under forudsætning fra samarbejdspartnere.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Budgetlægningen 2019-2022

Budget/finansieringsforslag: – 10.5 Investeringer i busfremkommelighed

Fremsat af: Trafikudvalget

Formål og indhold

Forslagets formål er, at investere i fremkommelighedstiltag for regionale busser og dermed opnå rejstidsbesparelser og reduktioner i bussernes tilskudsbehov.

Trafikselskabet Movia har for Region Hovedstaden udarbejdet rapporter for seks udvalgte regionale buslinjer med størst potentiale for rejsetidsforbedringer. Rapporterne er på screeningsniveau og indeholder effektvurderinger ved forbedringer af fremkommeligheden. Rapporterne er vedlagt som bilag til trafikudvalgsmøde 24. april 2018.

Tabel 1 – Rejsetidsgevinster og anlægsudgifter:

Linje	Rejsetidsgevinst	Fremkommelig hedstiltag	Stoppested- forbedringer	Total
123 ^(A)	ca. 2 min.	2,7 mio. kr.	3,6 mio. kr.	6,3 mio. kr.
200S	3-6 min.	~~5,4 mio. kr.~~ ^(B)	3,6 mio. kr.	3,6 mio. kr.
250S	ca. 0,5 min.	2,1 mio. kr.	0,4 mio. kr.	2,5 mio. kr.
300S/30E ^(C)	ca. 1 min.	3,6 mio. kr.	0,0 mio. kr.	3,6 mio. kr.
375R	7-8 min.	7,4 mio. kr.	2,8 mio. kr.	10,2 mio. kr.
600S ^(A+D)	3-5 min.	13,9 mio. kr.	1,5 mio. kr.	15,4 mio. kr.

Stoppestedforbedringerne medfører ingen eller få sekunders rejsetidsforbedring. Men forbedringerne påvirker passagerernes oplevelse af den kollektive trafik positivt. Fremkommelighedstiltag kan godt gennemføres uden stoppestedforbedringer, men samles tiltagene giver de en større kundetilfredshed.

Tabel 2 – Business-cases:

Linje	Rejsetidsgevinst pr. mio. kr.	Tilbagebetalingstid
123 ^(A)	ca. 1,4 min. pr. mio. kr.	4 år (for Region H)
200S	0,9 - 1,8 min. pr. mio. kr.	4 år ^(B)
250S	<i>Rejsetidsgevinsten slår ikke igennem på køreplanen</i>	
300S/30E	ca. 3,6 min. pr. mio. kr.	<i>Se fodnote ^(C)</i>
375R	0,9 - 1,1 min. pr. mio. kr.	5,5 år
600S ^(A+D)	2,8 - 4,6 min. pr. mio. kr.	10,5 år (for Region H)

Der er mulighed for at søge op til 50% medfinansiering fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens pulje "Pulje til investeringer i kollektiv busstrafik" afsat af forligskredsen bag aftalen "Bedre og billigere kollektiv trafik" i 2012. Puljens næste og sidste ansøgningsfrist er 1. september 2018.

Ud af de seks buslinjer har linje 375R den største rejsetidsgevinst per investerede krone, mens linje 123 og 200S har de korteste tilbagebetalingstider. Regionsrådet har i forbindelse med trafikbestillingen for 2019 allerede afsat midler til fremkommelighedstiltag for 200S, men der

(A) Linjen kører også i Region Sjælland. Anlægsudgifter dækker kun tiltag i Region Hovedstaden.

(B) Der blev ifm. trafikbestillingen 2019 afsat midler til fremkommelighedstiltag for 200S.

(C) Fremkommelighedstiltagene vil sikre bedst mulig busdrift under ledningsomlægningerne og anlæg af letbanen.

(D) Høringsudgave – værdier kan ændres sig.

er stadig mulighed for at investere i stoppestedforbedringer for linjen. Den korte tilbagebetalingstid for linje 123 vil kun blive indfriet hvis Region Sjælland også investerer i fremkommelighedstiltag på linjen, da de samlede investeringer kan spare en driftsbus. Det samme gør sig gældende for 600S.

Ved trafikbestillingen for 2018 og 2019 har regionrådet afsat ekstra driftsmidler til linje 300S/30E til at fastholde en passende frekvens på linjerne under anlæg af letbanen. Fremkommelighedstiltagene er et supplement hertil. Fremkommelighedstiltagene tager højde for, at busserne nedlægges efter åbning af letbanen.

I forhold til sparet tid og økonomi vurderer administrationen, at linje 375R er den buslinje der giver mest mening at investere i. Linjen har den største rejsetidsgevinst per investerede krone og kører alene i Region Hovedstaden, mens linje 123 forudsætter investeringer fra Region Sjælland for at opnå en attraktiv reduktion i bussens tilskudsbehov.

Derfor er budgetforslaget baseret på fremkommelighedstiltag og stoppestedsforbedringer for linje 375R med en forudsætning om 50% medfinansiering fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen (50% af 10,2 mio. kr. = 5,1 mio. kr.). Der skal søges om medfinansiering senest 1. september 2018.

Sammenhæng til de politiske målsætninger

Forslaget bidrager til effektiv og bæredygtig mobilitet.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio.kr.	2019	2020	2021	2022
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift				
Etableringsudgifter	5,1			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	5,1			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilgænsbudgetteres.

Evt. uddybende beskrivelse:

Der er mulighed for at tilpasse investeringsbeløbet med værdierne angivet i tabel 1.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

